

REDACȚIA
Lad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Anul Austro-Ungaria :
un an 20 cor. pe 1/4
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrî de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

ADMINISTRAȚIA :
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE :
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Alegerile se apropie.

(R) Alegerile dietale se apropie. Dar noi, Românii n'am hotărât încă ce vom face? Intr'a-vom în lupta electorală, păstra-vom și d'aci încolo *pasivitate absolută*?

Hatâ de ce convocarea pe care o face *presidiul clubului comitatens român* radan trece peste importanța chestiunilor locale și trebuie să atragă asupra și atenția tuturor cercurilor române cu interes pentru mersul afacerilor naționale.

Ne place adică a crede, că membrii români ai congregațiunii comitatului Arad nu se vor mărgini să discute numai chestiuni de interes local, ci cu iubirea de neam ce-i caracterizează, cu credința pentru partidul național român și cuminenția de care în trecut au dat deja destule dovezi, se vor opri și asupra afacerilor de interes pentru toți Românii, în primul rând asupra alegerilor parlamentare ce se apropie.

Am arătat cu certe fapte, că unul din care în trecut porniau toate inițiativele, azi este cu desosebire inactiv și fără importanță. La omie nu ne putem aștepta d'acolo, parte din cauza insuficienței oamenilor, parte din cauză că guvernul paralizează și oprește ori-ce conferință publică.

Nu ni-a rămas deci alta, de cât să mergem pentru viitoarele lupte semnalul să-l dăm din comitate, prin cluburile comitatense, a căror întrunire guvernul nu poate opri și cari, întemeiate pe legi pozitive ale țării, își pot spune cuvântul în ori-ce afacere politică.

Ear pornind lupta bine Românii în comitatul Aradului, se va da în luptă și Românii din celelalte părți, și că pe când alegerile vor bate la ușă, să ne găsească pe toți gata. Gata și solidari!

Cum să purcedem și ce să facem, nu va fi greu să hotărâm dacă ne vom da seama de situația actuală.

Ne aflăm adică în față unui guvern care a venit la putere mai ales să facă *alegeri curate*, ca cetățenii să se poată odată pronunța liber ear nu cu geandarmii și miliție la spate.

Și înainte ca noi să hotărâm a usa ori nu de dreptul electoral, vom încerca să ne sfătuim ca Românii jeloși de același program și ho'arâți să adoptăm același tactică de luptă.

Punându-ni-se greutăți la intruțiile noastre, vom ști numai de cât să ne tragem consecvențele și să dăm voința ce li se cuvine și celorlalte comunități pe cari Széll n'a avut încă răbdare să le calce.

Ne aflăm în față partidelor maghiare care vor ajunge la cuțite. Astfel, și din cele experimentate până acum, se învederează că neînțelegeri mari frământă atât pe kossuthiști cât și pe guvernamentali. Sunt comitate, unde „liberalii” vor lupta între dînșii în chip sêlbatic. Aderenții lui Tisza adevărați și ai lui Bánffy au aruncat mânușa lui Széll și Apponyi. În focul luptei se vor folosi și arme și devise confesionale. Bánffy și Tisza, capi reformatorilor, agitâ deja de mult pe acest teren.

Tot așa sunt împărțiți și kossuthiștii: unii, cei din jurul lui „Egyetértés” cheamă la luptă pe protestanți, ear cei dela „Magyarország”, în frunte cu Ugron, caută să și mențină cercurile electorale catolice.

Partidul popular pe de altă parte mai ales pe teren confesional a pus și el lupta.

Și toate împreună au luat ca armă auxiliară chestii economice, divizându-se în agrari și mercantiliști.

E, cu alte cuvinte, un chaos cum desigur de multă vreme n'a presidat la alegerile dietale din patria noastră.

Ear față de partidele aceste multe și învrăjbite, dacă stăm desorganizați atât noi Românii, cât și celelalte naționalități, nu este mai puțin adevărat, că fie-care dintre partidele maghiare va face apel și se va folosi de votul naționalităților...

Prima datorie ce încumbă deci fruntașilor naționalităților este să se facă ei stăpâni pe aceste voturi.

Ceea-ce nu se poate însă ajunge decât 1) printr'o înțelegere între noi Românii și 2) printr'o înțelegere cu celelalte naționalități.

Suntem siguri, că între fruntașii comitatului nostru se va stabili o perfectă înțelegere nu numai în ceea-ce privește afacerile comitatense, dar se va avisa și la chipul unei înțelegeri cu celelalte cluburi comitatense române, ca astfel după-ce ne-am înțeles între noi, să facem un pas înainte și să ne înțelegem și cu Sêrbii și Slovacii. Numai astfel alegerile ce se apropie ne vor găsi gata și vor trece lăsând un profit pentru cauza dreaptă ce susținem.

Sêculii salvatori. „Egyetértés” are un lung articol, în care se ocupă de „Sêcul și politică de naționalități a lui Széll”. Kossuth stul găsește că Széll n'are idee de chestia naționalităților, și din cauză acestei lipse de cunoștință a abandonat metoda lui Bánffy potrivită, întrucât privește o acțiune contra „trădătorilor”. Guvernul Széll se mărginește, după spusul lui Egyetértés, la o rezistență pasivă față cu „atacurile” naționalităților. Prin această atitudine Széll compromite și periclitează interesele rasei „singure alcătui-

toare”; ceea-ce el ar trebui se recunoască, și să se retragă dela cârmă.

În-au dat să înțeleagă aceasta, Sêcul din Hâromszék și mai ales cei din Murș Turda, pasnici ai „ideii” în părțile unde ea e mai „periclitată”.

Mai bine eis în părțile unde „patrioții” sunt simplisimi.

Este înse natural, ca simplisimii să fie mai fanatici în urmărirea unei utopii. Deci. — Sêculilor li se cuvine epitetul de salvatori ai ideii”. Nu unul numai va fi între ei, care cred: că Dumnezeu așa a hotărât, ca tot omul să fie „magyar”.

Dieta. În actuala sesiune a parlamentului ungar, pe lângă proiectul de lege despre căsătoria moștenitorului de tron *Francisc Ferdinand*, „părinții” patriei mai au încă să dezbată un singur obiect: seria a 14-a a petițiilor intrate la comisia petiționară. După asta până la punerea în dezbateră a raportului despre budget — Dieta nu va avé ședințe meritice; ear după dezbateră acestuia, actuala sesiune va fi încheiată și a doua zi se va deschide a cincia sau ultima sesiune a actualului parlament.

Convocare.

Pe 7 Noemvre a. c. dimineața la 10 ore, este convocată reprezentanța comitatului Arad, la ședința extraordinară.

Obiectul acesteia va fi instalarea noului comite-suprem.

Pe 8 Noemvre dimineața la 9 ore este convocată aceeași reprezentanță la ședința ordinară de toamnă.

În vederea afacerilor importante puse la ordinei zilei, membrii români, soții de principii ai reprezentanței comitatense, sunt rugați ca la 6 Noemvre seara la 7 oare să se prezinte în Arad la cafeneaua „Vass”, unde întrunindu-ne vom discuta asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Arad, 26 Octomvre, 1900.

Mihail Veliciu, Trăian Vățianu,
președintele clubului membriilor români ai reprezentanței comitatense, secretar.

Disproporție.

În una din ședințele Congresului național bisericesc P. S. Sa Episcopul Popea a amintit de sarcinile ce trebuie să supoarte diecesa Caransebeșului în ceea-ce privește cheltuielile mari pentru Congres.

Harnicul referent al consistorului din Caransebeș, dl Barzu, a venit să dovedească cu cifre afirmările prea veneratului episcop.

Cifrele arătate de dl Barzu sunt atât de elocvente, încât ne mărginim a le transcrie fără comentariu.

S'au cheltuit adică pentru Congres în:

	Archidieceasă.	Arad.	Caransebeș
1878.	2513 fl.	3133.97 fl.	4061.11 fl.
1881.	2189.12	2820.06	3910.56
1886.	2440.13	1964.77	3305.81
1888.	1819.10	2602.45	2564.72
1891.	1456.08	1459 —	1274.10
1895.	944.02	558.44	1026.40
1897.	1513.12	1627.56	1950.67
	12,875.85 fl.	14,166.25 fl.	18,093.60 fl.

Să se ia apoi în vedere numărul sufletelor de credincioși, ear au să supoarte sarcinile.

În anul 1895 eată câte suflete erau în:

Archid.	Arad,	Caransebeș,
729.111	538.286	377.033.

Va să zică: vine pe suflet în archidieceasă 1.7 cruceri, în Arad 2.6 cruceri, ear' în eparchia Caransebeșului 4.7 cruceri.

Să vedem acum averea celor trei diecese (-tarea fondurilor) în anul 1896:

Archid.:	Arad:	Caransebeș:
2,269.909 fl.	1,228.440	629.167 fl.

Vine deci în Archidieceasă 1/2 er. pe fl., în Arad 1 er., ear' în eparchia Caransebeșului 3 cruceri.

DIN BUCOVINA.

Adunări electorale.

Candidatul partidului popular național pentru curia a cincia, dl Dr. George Popovici adună în giurul său pe alegătorii săi, începând din curierii mulțor și sfârșind acolo unde începe amestecul nenorocit al neamului român cu cetele galțiene.

Adunarea alegătorilor din ținutul Câmpulungului, convocată de dl Dr. G. Popovici pe ziua de 22 Oct. a. c. a decurs într'un mod foarte vrednic. A luat parte la ea, pe lângă preoții din Câmpulung și ținut, un mare număr din inteligența orașului și aproape la 500 de Români fruntași atât din Câmpulung, cât și din cetele din district. Adunarea s'a deschis prin pâr. Lomicovschi din Vama, arătând scopul adunării și îndemnând pe cei adunați la conlucrare comenă, pentru a isbati să se aleagă deputat Dr. G. Popovici.

A urmat apoi darea de seamă a dlui Dr. Popovici, Prin cuvintele sale înțelepte și sincere dl Popovici a măngâiat și a curcit inimile tuturor. Codrul verde al Câmpulungului — a zis D sa — încă n'a ajuns o stîrpitură și un putregai. Luptați-vă, răspădiți lumina adevărului, ca să fugă spăriate acele paseri noptatice, cărora nu le place raza”.

Vorbind de lucrările sale în parlament, în delegațiun și în dieta țării, dl Popovici a spus, că una din dorințele sale cele mai mari este înființarea unui gimnasiu în părțile muntene. Până acuma guvernul e în contra acesteia. „Prea multe bunătăți — zice — au primit Românii, decât să li se mai dea și acest gimnasiu. Dară noi nu vom lenevi. Vom bate la ușa împăratului și ea ni se va deschide. Să nădăjluim că vom vedé cu ochii, cum vedem azi cu gândul, ridicându-se clădirea școlii lătinesti”.

A arătat apoi, care este programul partidului popular național. „Noi suntem, cum eu fost strămoșii noștri, cetele împăratului. Suntem bunii austriaci, dar suntem și bunii Români. Noi cerem pentru țara noastră întocmiri deosebite de Galizia. Nici ea județul, nici ea finanțele, nici ea căile ferate nu vom să avem amestec la Lemberg. În partea bisericască cerem să nu stăm mai rău decât Lipovenii și Jidani, cari nu primesc ea noi căpeteniile lor bisericesti fără voia lor. Noi cerem drepturile ce se cuvin nației române în țara ei băștină, dar nu ne atingem de drepturile și nața altora. Nu e adevărat, cănd zic conțranii noștri, că noi Românii nu ținem prietenie cu nime. Dar cine ține cu noi? Am ținé bucurări cu Nemții, cari locuiesc cu noi împreună în această țară, și cari vor a să aie la urma urmelor aceeași soartă cu noi. Dacă ne vom uni noi, aceste două nații, vom fi tari și ne vom apăra de Ruși. De nu, vom perî fiecare ca un frate rășleț. Se știe că nu pot avé prieteni mai buni decât pe noi. Dar să ne fie și ei cu cre-

dintă și priință și dacă ne doresc pe noi, să le fie sfinte și drepturile noastre.

Vorbind apoi despre pactul, pe care l-au încheiat o seamă de deputați cu președintele țării, dl Popovici a zis: „Pactul așa cum e alcătuit azi, nu plătește nimic. Punctele pactului ar trebui revizuite. Așa cum sunt acrise azi ele nu pot aduce folos. Lucrul de competență este ca guvernul să ne fie binevoitor. Dar cum se arată această bunăvoință? Prin aceea că nu ne lasă nici măcar să alegem deputați cum vom. Apoi o legătură ca aceasta trebuie să o întărească poporul întreg. Poporul întreg trebuie să-și dea părerea și consimțirea. Toate aceste greșeli ale pactului ar trebui vindicate. Să vie guvernul, dacă în adevăr vrea pace și să se pue la cale cu noi, cu poporul. Dar dacă se pune la cale cu niște deputați aleși cu ajutorul baionetelor, această tocmală n'are tărnie”.

A vorbit apoi despre drepturile de a alege liber, după voință și după dorința — deputați la dietă. A îndemnat pe alegătorii din Câmpulung, să nu uite, că sunt urmașii unor oameni, cari totdeauna au fost liberi și mândri de drepturile lor. Dușmanii Românilor scot o mulțime de huliri și elevații ca să despărțescă pe doctorul Popovici de alegătorii țării. El dorește ca doctorul Popovici să rămână pășănit și singur, ca un brad pe vârf de stâncă, ca să-l trăsnească mai bine fulgerul căpitănilor. Dar ei nu vor isbăvi. Satele nu se vor despărți de prietenul lor bun. Ele vor rămâne bărbate și tari și vor alege cum le cere inima și cinstea. Iar acei tainic necunoscuți, pe care jandarmii ar voi să-i ridice la deputație pe vârfurile baionetelor lor, vor rămâne necunoscuți și căzuți”.

Cuvântarea și darea de seamă a dlui Dr. G. Popovici a fost primită cu o însuflețire nemaipomenită. După dînsul a vorbit fruntașul muntean din Fundul Moldovei Nicolae Țeran. — Intre altele a zis, că „trebuie să ne alegem și de astădată deputați pentru noi Români și nu pentru guvern; numai deputatul nostru ne poate împlini dorințele noastre”.

După N. Țeran a vorbit G. Hutu din Câmpulung asemănându-l pe dl Dr. George Popovici cu păstorul cel bun. În jurul căruia să ne adunăm toți, dacă ne mai este aminte de viitorul nostru. A mai vorbit și din Breaza dl Ghebuș și încă alții, îndemnând pe Români să aleagă electori, de cari știu că vor glasul numai pentru dl Dr. G. Popovici.

A mai vorbit apoi din nou dl Dr. George Popovici, nu ținînd Românii mureni pentru încrederea ce o pun într'însul și pentru însuflețirea ce-o arată și i-a îndemnat să se fie la alegere ca Români adevărați.

Adunarea din Gurahomoruș, ținută Marți în 23 Oct. a. c., a fost tot așa de ceretată ca și cea din Câmpulung și a decurs într'un mod foarte demn. Adunarea a fost deschisă de secretarul judecătoresc dl D. Scănteiuța, care sîltînd oaspeții roagă pe dl Dr. G. Popovici să-și facă darea de seamă asupra activității din trecut și

să-și dea voiața programul. Dl Dr. G. Popovici a spus cam aceleași ca și în Câmpulung. Vorbirca a fost primită cu multă însuflețire, și intreraptă de mari ovații la adresa dlui Dr. G. Popovici.

Mercuri s'a ținut la Solca o altă adunare la care a participat preoțimea și poporul din acele părți. Președintele adunării a fost părintele prota Nicolai Sbierea din Bătușana. Dl Dr. George Popovici întimpinat cu vii ovații și-a făcut darea de seamă despre lucrările sale, vorbind o oră în treagă. A arătat neajunsurile și năzdrăvniile ce se fac în Bucovina la alegări. Vorbind mai departe despre multe altele a amintit și de starea tristă a învățătorilor noștri și de lefurile lor mici, cari trebuiesc mărite.

Joi, în 25 Oct. după amiază s'a ținut adunarea electorală pentru districtul Suceava. Săta adunării a fost ticsită de alegători. După ce Joia trecută li s'a spus bărbatilor de încredere să vie într'o săptămână earăși la adunare, aducînd cu sine cât de mulți oameni de al lor, toți și-au ținut cuvîntul și au venit cu sutele la tîrg. Cel mai de frunte gospodar din toate satele ținutului și-au lăsat trebile gospodăriei, apoi un mare număr de preoți și amplexiași au venit ca să-și asigure în persoană pe iubitul lor de Dumnezeu și pentru viitoarea sesiune îl vor alina la fața acestei mulțimi extraordinare și a dat deputatul Dr. G. Popovici soacubla despre cele ce a lucrat în Camera deputaților.

La intrarea în sală dl Dr. G. Popovici a fost primit de mulțimea adunată cu înuflețite stegări „să trăiască!”

Această adunare a fost prezidată de binemeritul paroch Constantin Moraru, care a rostit o cuvîntare, perfectă în toată privință.

După asta într'o cuvîntare lungă și mîntătră dl Popovici a ilustrat întău activitatea sa politică, apoi trecînd la alt punct a desfășurat pe larg programul, simbolul său politic.

Afacerea protopopilor.

În afacerea protopopilor gr. or. din Ardeal, despre cari s'a scris în ziarul nostru, suntem rugați să publicăm următoarele:

Cluj, 27 Oct.

Este adevărat, că cedînd nu știm căror denunțări și insistențe, s'a făcut cercetare chiar de asesorul Ivan la oficiul protopresbiteral gr. or. de aici. Au fost ascultați mulți. Veneratul nostru protopop T. Roșescu în care de ațiași ani cu hărnicie conduce tractul, a eșt curat din toate, lucru despre care eram siguri din înainte.

Ear cu privire la suspendarea protopopului Mețianu, primim următoarele:

Știrea despre impunerea lui Hamza de administrator protopopesc a produs mare rezonanță în sinul preoțimii din acest tract. Arhiepiscopul după câteva zile a revocat de altfel suspendarea efectuată de consistoriul său și fapt este, că T. Mețianu a servit în biserică după primirea actului de suspendare.

Lumea nu știe ce și mai creadă de astfel de manieri arhiericești. Cel mai puțin zic, că Uchiului i e teamă de nepotul care deci are slăbiciuni, are trecere absolută înaintea poporului, căruia i-a servit cu credință și i-a adus însemnate foloase materiale. E într'adevăr curios, cum poate un Consistor hotărî fără motive destule suspendarea unui protopop și apoi a amana doi ani cu efectuarea ei. Vrem să fim lămuriiți.

De altfel în curînd vom avea ocaziune a prezenta publicului mare câteva „flori-cele” din cununa isprăvurilor mețianiste în Ardeal.

Infamia unui Francez.

Senatorul Trarieux, președintele Ligii franceze pentru apărarea drepturilor umane și cetățenești, distribue următoarea epistolă președinților de secțiuni a numitei societăți:

„Iubiții mei colegi, domnia voastră veți fi uziți de persecuțiunile îngrozitoare, cari de un timp încoace le-a produs antisemitismul în România. Mie mi-au sosit multe epistole, cari atrag atențiunea Ligii noastre asupra progresului fanatismului antisemit și ne împioră de-a rădica în contra antisemitorilor din România un protest în numele ideilor dreptului, al dreptății și al libertății.

Mi și mi s'au de ființe omenești, cari se credeau în siguranță la adăpostul legilor patriei lor, au căzut în cea mai adîncă miserie și în disperare în urma măsurilor barbare, cari i-au gonit din domiciliile lor.

Tot-odată li s'a interzis de a și căuta scăparea lor în emigrare.

Turturi și moarte lentă planează asupra acestor oameni și aceasta este de sigur nedreptățile de un secol civilizat. Am văzut-o în țara noastră proprie, la ce rezultate nenorocite am ajuns prin progresele cari le-a făcut ura și sibițicia, când s'au trezit din nou prejudiciile religiunii și ale sectelor, și noi ne am făcut o onoare din aceasta de a pune în mișcare masinimoșele principii ale societății noastre modernă în contra fanatismului.

Noi vom rămâne fideli numai doctri-nelor noastre, când cor-spondem provocării care ni-se adresează din străinătate de cei nenorociți, cari speră că noi, dacă vom face demersuri în favoarea lor, suntem în stare de a potoli pasiunile deslănțuite, sau de a trazi cel puțin o mișcare a umanității adormite în spiritul Românilor, cari datoresc seut nenorocirilor evrei.

Este adevărat, că nu avem nici un drept de a ne adresa guvernului român, dar opinia publică este o putere morală, care și

întinde efectul său afară peste frontiere și chiar dacă vocea noastră ar afla numai un ecou slab, totuși ea va zguduia — să sperăm — unele conștiințe. Din cauza aceasta vă rog să mi comunicați, dacă dați consimțimîntul dv. la adresa, al cărei text am onorează de a vi-l supune înaintea dv.

Liga franceză pentru apărarea drepturilor umane și cetățenești adresează, după ce a făcut prin comitetul-central întrebare tuturor secțiunilor, fraților latini ai României cea mai urgentă somațiune de a combate mișcarea antisemită, care distruge și desonorează patria lor.

„Prețutindenea unde au străbătut, ca în România, principiile revoluțiunii franceze, omenirea poate să fie constituită numai din oameni, cari înaintea legilor patriei lor sunt egali”.

Al d-v. sincer supus

Trarieux,

Președ. al Lig. p. drept. um. și cet.

O infamă mai mare Francez n'a comiș în contra României. Calomniul mai odios nu i un criminal nu putea să aștearnă pe hăr-tie!

ȘOAPTE

Azi.

Azi rîndunelele au pornit
De a viscolului frică,
Și au dus departe ce-am iubit,
Pe a mamei rîndunică.

Azi mama nu mai are stîl,
Și-i pare casa mică;
La ce s'a dus, la ce a plecat,
A mamei rîndunică?...

Mir.

O serată feerică...

Sibiu, 19 Oct.

Să dăm Cesarului ce este a Cesarului și d-lut Diaconovich ce este a lui! Serată de erf adică, e meritul d-lui Diaconovich, care, dacă cu Enciclopedia a cam luat-o alt-turi de drum, în ceea-ce privește însă auzarea chestiilor sociale, apoi e meșter.

Grație acestui talent al d-sale am avut erf o serată feerică. Pe când munșii din jurul orașului au îmbrăcat haină de — iarnă, sala cea mare de la „Casa Societății” a fost transformată în adevărată grădină. Păsări sunt acoperiți cu cetină, în cât te închipui în creerii Carpaților, ear d-șoarele și damele, cari sunt cea mai minunată podoabă a grădinei, fără îndoială că pot sta alături de zine.

ZIUA MORTILOR.

Allerseelen.

după H. v. GILM.

lui „HANS”

Așterne masa cea împodobită

Cu florile de toamnă ce le string,

Tu să-mi vorbești de dragoste, iubită,

Și eu... să plîng.

Dă-mi mîna ca s'o string în tăi-

nuire

Și de ne vor vedé nu-mi pasă mult,

Ma! dă-mi din ochi o singură pri-

vire,

Ca mai demult.

La fie-ce mormînt e sîrbătoare,

O zi pe an vin morșii la cel viu.

A virșii mele veștejită floare,

Și tu să viu!

2 Noemvre, 1900.

M. Cunțan

Pictură din iubire.

De Alfred de Musset.

Traducere de I. C. Massim.

(Continuare și fino.)

Beatrice nu mai știa ce să mai răspundă, căci nu îndrășnia să spună că iubirea nu e o ocupație.

„Vrei deci să mori ca Rafael? Întreabă ea; și dacă vrei, de ce nu începi să faci ca el?”

— De frică să nu mor ca el, răspundea Pippo. Rafael a făcut rău că a iubit fiind pictor, sau că s'a făcut pictor iubind.

S'a vorbit adesea în istoria artelor, de ușurința, cu care marii artiști își făceau lucrările lor, și s'au citat vre o cățiva, cari știau să unească lucrul cu lenevia. Dar' nu se poate ca un pictor cu oare-care reputațiune, să facă un tablou în mijlocul distracțiunilor și plăcerilor. Se zice că Vinci zugrăvia câte-odată cu lira în mîna; dar' Jocondo rămase patru ani neterminată. Ceea ce e frumos, e opera timpului și nu se poate geniu fără răbdare.

Pippo era convins de această regală, și tatăl său îi serva de exemplu. În adevăr, Titianul lucra bine, dar' avea și gândirea liniștită. Timp de 99 de ani cât trăi, el se ocupă numai de artă.

În momentul, în care se petrece această povestire, o ușurință de plîns, care e primul semn al decadenței artelor, domnia la Veneția. Pippo, susținut de numele pe care-l purta, cu puțină îndrăzneală și cu studiile pe cari le făcuse, ar fi putut să se illustreze; dar' el nu voia să profite de neștiința vulgului. „Dacă m'aș încerca să imit pe tatăl meu, aș cănta înaintea surzilor; dacă însă talentul îmi lipsește, m'aș deso-

nora numele”. Și, vesel ca de obicei, el își zicea: La dracu pictura! viața e prea scurtă”.

Portretul Beatricei rămănea totuși neisprăvit. Într'o zi Pippo intră în mănăstirea serviciilor, și zări pe fiul lui Marco Vecellio, acela care își dăduse numele de Tizianello. Acest tînr se numea Tito și de aceea își dăduse numele de Tizianello, înșelînd pe oamenii din Veneția, cari vedeau în el pe moștenitorul geniului marelui pictor și căscau gura înaintea tablourilor lui. Fie că nu-i plăcu că se află alături cu acest om, fie că se gândi la propria i valoare, Pippo se apropiă de pedestalul pe care lucra Vecellio și dîndu-i un picior, îi trînti la pămînt. Vecellio se ridică îndată și începî să batjocorească pe Pippo. Un preot se arunță între ei și-i despărți tocmai în momentul în care ei erau să tragă săbiile în sfîntul locaș. Tito începî să strige, că acest om vrea să-l omore și unul dintre cei de față voi să ia de guler pe Pippo. Acesta vîzînd că are să fie trînt în închisoare, se mîniă și aruncîndu-se asupra lui Tito, strigă:

„Tu trebuie să fii dus în piața Saint-Mare și spînzurat ca un hoț! Știi cu cine vorbești, împrumutător de nume? Mă numesc Pomponio Vecellio, fiul Titianului. Dacă tatăl meu ar fi fost în locu-mi, fi sigur că te-ar fi spulberat în dreapta sa mînie. Cu ce drept mînjești zidurile acestei mănăstiri

și iscălești cu numele meu miserabilele tale tablouri? Să nu mai îndrăznești să iei numele, care nu-ți aparține, că te arunc în canal, pentru-ca să te botez odată pentru to-deauna!”

Pippo eșt din biserică, și mulțimea, care-i auzise numele, se dădu la o parte, pentru-ca să-i facă loc. El se duse la mica odăișă, unde găsi pe Beatrice, care-i aștepta. Fără să-i mai povestească ce i-se întîmplase, el începî să lucreze la portret.

În mai puțin de o oră el isprăvi. Făcu mai multe schimbări; așeză mai bine draperiile, îndreptă fondul și accesoriile. A doua zi Beatrice se duse, ca de obicei, cea dintăiu la întălnire, și așteptînd pe Pippo, el începî să privească la portretul său. În primul plan al peisagiului din fund era o stîncă. Pe această stîncă Beatrice zări câteva linii scrise. Ea se aplecă cu neliniște și citi netul următor:

Beatrice Donato fû dulcele nume
Formelor terestre acestui chip divin;
Gingașă, dar' fermă, cum privire-i
spune,

Corp avu ca neaua, de ispite plin.

Pentru a o face nemuritoare, Titianello
Făcu acest portret, martor al iubirii;
Încetă apoi să picteze, ne-voind
Cu a sa mîna să illustreze o alta

D. Diaconovich, ajutat de elita societății abiene, a aranjat anume în folosul Casei Naționale (care se va înființa) o petrecere socială. Nouăsprezece dintre cele mai bogate domnișoare ale Sibiului și mai multe domnie au dat concursul lor grațios pentru ca sala cea mare, care a răsunat odinioară de glasul poporului adunat să aplaudeze și să admire pe fruntași, să fie ca prin farmec transformată într'un bufet și cafenea, unde pentru bani buni damele, toate în costum național, servesc cele mai delicioase lucruri, companie, flori, țigări, mâncări reci, etc. etc. Sunt cam pipărate prețurile... Dar un suris umed de al grațioaselor vinzătoare, te face să uiți că o țigară cu șapte creștari te-a costat o sută de flori și o cafea neagră, două coroane... Mai ales că la contribuție au fost puși mai mult... oficerii!

Unde mai iaf apoi muzica bună (mili-tară), etc. etc.

Până aci ajunsese cu darea mea de seamă, Vineri dimineață, când un prieten, care venise la mine, îmi zise: Stat, și așteaptă rezultatul material, căci Casa Națională din priviri dulei numai nu se poate cădi.

25 Octombrie.

Acum urmez. Am adică informații pozitive și despre rezultatul material al seratai. S'au cheltuit 1300 coroane și s'au încasat 1000 coroane.

Deficitul este deci 300 coroane. Ceea-ce dovedește că lucrurile aranjate de d. Diaconovich costă foarte mult.

Astfel, este un secret public în oraș, că pentru drumurile d-sale la Pesta și Viena, unde a comandat premiile loteriei Casei Naționale, s'au cheltuit 2000 coroane, deși toate premiile se puteau comanda prin ori care giuvaergiu din loc. Mai mult: a comandat, în persoană, la Budapesta o mașină de loterie. Când a fost vorba să o încerce însă, lucrul răbit: mașina e rea. S'a chemat la pripă un măiestru din loc, care știind că lucrul e urgent, căci a doua zi era tragera și dres aparatul numai în schimbul a 200 coroane.

Nare oare d. Diaconovich noroc ori nu se pricepe nici la comanda, nici la aranjări, deși acestea erau singurele talente recunoscute.

În orice caz, trebuie să înregistrăm necesitățile cele mai recente și să cerem să se publice socotelile, căci mulți Români s'au dat obolul și trebuie să știm ce se face cu banii destinați Casei Naționale?

Viador.

Trecător, ori cine ai fi, dacă știi a iubi,
Privește-mi iubita fără a mă negri,
Și spune-mi dacă a ta e tot atât de frumoasă?

Cât de puțin prețuiește gloria pe pământ,
Pentru-că, ori cât de frumos ar fi acest portret,
Crede-mă, nu prețuiește cât o sărutare a modelului.]

Beatrice nu mai putu face pe Titianelo să lucreze, în nici un chip; rămase surd la toate rugăciunile ei, și când îl îmboldia prea mult, îi citia sonetul.

Titianelo rămase statornic în Ienevia și; ear' Beatrice, zice-se, în iubirea sa. El trăia mult timp ca doi soți, și din nefericire Loredani distruseră portretul Beatricei, după cum întâmplarea îi distrusese primul tablou.

Moralul în Budapesta.

N'o fi primul și nici ultimul acest caz oribil, despre care cetim în toate foile patriotice.

În 26 Octombrie a. c. s'a desbătut la tribunalul din Budapesta un rar proces de senzație. Era vorba de procesul criminal al unei mame, care vinduse cins'ea copilei sale unui domn pentru suma de 1000 florenți.

Încă în primăvara anului trecut mama bestială plecase din Oradea mare cu fiica sa abia de 16 ani cu planul ca s'o dea la preparandă de stat.

În scurtă vreme însă, după stabilirea lor în capitală, mama și fata ajunseseră în lipsuri materiale. În această situație mama s'a ajutat astfel, că s'a înțele cu o damă stricată, care mijlocia fete nevinovate pentru domni mari și s'a vindut propria copilă cu suma de 1000 fl.

Fenta s'a opus multă vreme planului infernal al mamei, dar, în cele din urmă tot mama a isbutit.

Prin smăgire fata a fost dusă într'o seară din Noemvrie a. tr. în saloanele pompoase ale damelor Pils și Róza, unde a fost tratată cu cină bogată, cu șampanie și cu o baie, — toate pe ep sele unui domn bogat, anume Jankovich Dezső.

După cină imediat a sosit la poartă o trăsură elegantă cu cavalerul Dezső care a intrat în bogatul salon susținut anume pe seama cavalerilor din Budapesta.

A doua zi dimineață nenorocita fată a plecat de-acolo plângând și două săptămâni mai târziu o rădă a sa, departe de bestiala sa mamă, care avea în mână mii de florenți, prețul pentru cins'ea pierdută a fiicei sale.

După s'a a însă mama earăși a înduplecat-o să vină la dinsa, căci avea trebuință — de bani.

Pornită de în-și mamă sa pe calea imoralității, fata, care mai târziu ar fi avut să devină profesoara la un institut de educație a fetelor maghiare, — s'a împăcat cu situația și săptămâni întregi a dus viața desfrânată, până ce, în fine a dat de un bărb pentru care avea rimpărit. Acestuia a descoperit taina decăderii sale, la care a fost împinsă de propria sa mamă.

Tatăl a prins mîla de fată, i-a luat quartier cinstit și i-a ajutat să învețe telegrafia.

Mai târziu însă, după ce a dat earăși de urma fetei, mama a cercat toate mijloacele, ca să-și readucă fata și să trăiască din exploatarea ei. Acum însă în aceasta n'a mai putut isbuti și astfel o ură netimpăcată s'a produs între mamă și fată.

A anunțat o la poliție și a cerut ajutorul ei din capitală. Fata însă, apriginită de tinerele ei mentor, a eșit biruitoare și în cele din urmă s'a pornit procesul criminal în contra mamei bestiale, în contra boerului Jankovich și a altor două femei, cari au avut rol la nenorocirea fetei.

Procesul însă a trebuit să se amâne, din cauză că atât mama, care petrece în Abazia, cât și boierul Dezső, — au fost absenți.

Estă dar, în ce formă se poate găsi moralul în capitala Ungariei.

Noutăți

Arad, 30 Octombrie n. 1900.

Dela Curtea. Din Viena se raportează, că Duminica trecută, din incidentul cunoscutei sale cu principele Robert de Württemberg, arhiducesa Maria Raineria a renunțat la drepturile sale în familia casei domnișoare. Actul s'a făcut în chip sârbătoresc în prezența Majestății Sale, a tuturor arhiducilor efători în Viena, a ministrilor, a dignitarilor curții și a consilierilor secreți.

† Tehmányi, profesor la gimnaziul din loc, care suferise de mai multe zile, a murit alaltăieri, în etate de 44 ani. A fost un profesor conștiincios, care implinise douăzeci ani de serviciu la gimnaziul aradan. În momentul morții s'a făcut azi, înainte de amiază. Au luat parte toți elevii liceului, corpul profesoral și un public numeros.

P. S. Sa Episcopul Goldis, înconjurat de d-nii referenți Ciorogariu, Pap și de secretarul Iancu Ștefănuț, a asistat d'asemeni.

Telmányi fiind de confesia greco-cath., serviciile funerare le-a săvârșit

de protopop Telescu, ear cântările funebre le-au executat corect corul seminarului aradan.

Nepotul Monarhului — la universitate. Din München se anunță, că prințul George, fiul mai mare al principelui Leopold de Bavaria și al arhiducesei austriace Gizela, s'a înscris Vineri trecută la universitatea din München, unde va asculta prelegeri de drept public și de economia națională. Prințul universitar este în vîrstă de 20 ani și e sub locotenent la infanteria bavareză.

Regularea competențelor preoțești în Croația. Se anunță din Agram, că arhiepiscopul Posilović în actuala sesiune a Dietei provinciale croate are de gând să pornească o acțiune în cauza regulării competențelor preoțești, o chestie, care de ani de zile preocupă viu cercurile preoțești inferioare catolice din Croația.

Tatăl și fiul rege — se împacă. Se știe până la ce grad ajunsese în timpul din urmă cearta între regele Alexandru al Serbiei și între exregele Milan. Acum se vedește din Belgrad, că sunt multe semne de dorința regelui Alexandru pentru a se împăca cu tatăl său Milan. Între acestea mai remarcabil este cazul, că zilele trecute colonelul Lukić, cel mai intim om și adjutant al lui Milan, a fost numit comandant al regimentului ce poartă numele regelui Alexandru. În același timp finerul rege a grațiat apoi pe redactorii foii „Male Novine“, organul lui Milan, fără a se fi așteptat pînă la urmă finalizarea procesului pornit împotriva lor.

Carnet artistic.

Spre București.

Jurnalele din Viena anunțând că celebrul batalion artistic dela Kartheater, așa cum a existat sub direcțiunea lui Janner se pune în călătorie în marș cu arme și bagaje cu destinația spre București, un corresponsent al ziarului „Timpul“ s'a introdus, grație amabilității d-lui Binder, regisrar general de la Kartheater, pentru a asista la una din repetițiunile de ansamblu ce se fac în vederea apropiatei plecări a acestor trupe de elită.

Celebritățile artistice, cari au făcut gloria Kartheaterului, fac în realitate parte din această excursiune în masă.

Am văzut, scrie corresponsentul ziarului „Timpul“, pe domnișoara Bet Stolan, incomparabila prima donă, copilul răsfățat al Vieneșilor, care fără nici o îndoială ea singură va face să alerge tot Bucureștiul la Teatrul Lyric. (Atențiune! ea are deja două sinucideri la activul ei!) Am auzit pe tenorul cu voce lor superbă și plină de temperament: Felix, Pugin, Strasser, toți trei celebri prin romanele lor de amor în capitala imperială.

Comicul cel mai iresistibil ce și Viena a aplaudat vre odată, și omul cel mai popular pe marginile Dunării, — am numit pe Steinberg — exilaranți în verva lor comici grimației Natzier și Binder, apoi primele cântărețe și colozanele acestui ansamblu: d-șoarele Liagg, Günter, Sendus etc.; pe dl Ferron, compozitorul popular austriac, care va dirigia orchestra și va alterna cu colegul său dl Willy Wolf, de asemenea o notorietate musicală.

Ceea-ce m'a isbit cu deosebire, este precizia corurilor, în care cadra am numărărat 300 tinere femei cu cari impresariul ar pute cu siguranță organiza un concurs de frumusețe, căci contrariu de ceea ce se vede de obicei în teatrele din orașele mari, ele sunt toate tinere, frumoase, grațioase și încântătoare.

Se repeta tocmă frumoasa Operetă Fledermaus, acest cap de operă al regelui valsului, a cărui muzică nici o lată nu a fost întrecută, Johann Strauss, și care constituie un monument neperitor prin abundența sa producțiune artistică.

La una din pauze, d. Binder a avut amabilitatea de a mă prezenta principalilor interpreți; toți se găsesc încântați de apropiata lor călătorie la București pe care și-l prezintă ca pe un mic Paris, unde șampania curge în valuri, unde se cântă, unde omul este foarte amoretat, și Dumnezeu știe dacă Vieneșele iubesc aceasta!!

Cum am mărturisit mirarea mea de greuțățile considerabile ce atrage această mobilitate în masă, și că o sedere așa de limitată de o singură săptămână, chiar în fața celor mai fructuoase rețete, poate greu compensa, d. Binder îmi spuse că tot aparatul acesta a fost pus în lucrare în vederea unui voiaj în Rusia, unde trupa, după do-

rința țării, va juca 15 zile la Teatrul Imperial al Curții și că mai înainte de a trece Neva, trupa va face o halță la Odessa și la Moscova și apoi impresariul parisian d. Dorval, sfînd despre acest voiaj în Rusia, a decis direcțiunea de a i ceda 12 zile pentru reprezentațiune în București și Iași, pe care le plătește cu câte 4000 lei de reprezentație.

D. Dorval beneficiază de tot materialul de decoruri, costume și accesorii și de orchestra ce trupa duce cu sine în Rusia; totul se va îmbarca într'un tren special la 4 Noemvrie st. n. spre a debuta la 8 Noemvrie st. n. la Teatrul Lyric din București, cu Fledermaus.

Avis. Subscribul am onoare a aduce la cunoștința mult stimaților mei oaspeți din loc și din prejur, că dela 1 Noemvrie a. c. voui muta ospătaria mea în casa proprie numită „Vaporul alb“ (Bolovoni) vis à vis de Parcul din fața tribunalului. Când fac aceasta, am firma convingere și sper, că mult stimații mei oaspeți mă vor onora și pe viitor cu cercetarea lor binevoitoare, pentru-ce subscribul voui nisui în tot-deauna ca și până acum, a le oferi mâncări, beuturi și chibrit de cele mai bune și pe lângă prețuri moderate. Biserica albă la 12 Octombrie 1900. Cu deosebită stimă Panta Tiran, ospătar la „Vaporul alb“.

Ultim cuvânt

Un copil cerșitor: — Faceți-vă pomani cu un șerman născut fără brațe!...

Trecătorul: — O, D zeule, acesta e fără îndoială copilul Venerel de Melo.

Ultime știri.

Nouă biruință a Burilor.

Londra, 29 Octombrie. Ziarului „Daily Mail“ i-se raportează din Capstadt cu data de 28 Oct.: Trupe engleze din Capland au avut în 24 l. c. lângă Hoopstaad o luptă înversunată cu două comande de Buri. Trupele engleze aveau două tunuri Maxim; ear Buri sub comanda lui Lutroit, Viljoen, Potgieter și Devillier cu putere întreită au dat navală asupra trupelor engleze, împrejmuindu-le din toate părțile și pricinuindu-le stricăciuni foarte mari. Focurile Burilor se îndreptau mai ales asupra tunurilor engleze, pe cari Englezii au fost siliți să le părăsească. Înspre seară Englezilor li-au venit ajutoare noue; cu toate acestea însă ei au fost batuți, lăsând pe câmpul de luptă mai mulți morți și răniți și 15 Englezi au căzut prizonieri.

Buri au încă 15.000 de oameni sub arme, din cari aproape jumătate se află în colonia Oranjeriver.

Măceluri în China.

Londra, 29 Octombrie. „Daily News“ are din Honkong știrea, că trupe împărătești chineze în alianță cu agricultorii au înfrânt pe revoluționari lângă Samtancuc (?) și au măcelărit dintre ei 600 de oameni.

Tot așa se anunță, că zilele trecute trupe rusești și japoneze au masacrat vr'o 10.000 de resculați chinezi.

Londra, 29 Octombrie. Ambasadorii puterilor străine au ținut la Pekung la 26 l. c. o conferință, în care au hotărît ca, pe lângă executarea celor 7 înalți funcționari chinezi, capi ai răscoalii, executare cerută de Franța, vor pretinde și capul prinților Ji și Jingvien.

Tot „Daily News“ raportează, că curtea imperială chineză a sosit la Singanfu.

Poșta Redacției.

V. M. Cluj. Când s'ar face cas de publicitate din partea adversă, vei pute să te probezi la noi, cari am luat cunoștință despre cele petrecute. Altfel nu e bine să se scoată în public asemenea incidente penibile.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirlanu.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an . . . . . Cor. 20.—
Pe 1/2 an . . . . . 10.—
Pe 1/4 an . . . . . 5.—
Pe o lună . . . . . 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40 —

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o întindere de 8 pagine, cele 4 pagini o4 foii de zi, plus un adus popular de 2 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anuntit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația

„TRIBUNEI POPORULUI“

In atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școalele populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de învățătorul Damaschin Medre, — ea mai ual cu mai multe chărți geografice. Intocmit pentru clasele III. IV. ale școalelor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Administrațiunea „Tribunei Poporului“ din Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Tipografia „Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărirea de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărirea.
Invitări la nunta,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piéta Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vană. Dușuri exelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 5—

Deposit de giuvaeruri, ciacornice și argințerii.

Bogat asortiment de ciacornice cu pendulă, de perete și deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL
ciacornicar și giuvaeriu
Arad, piata Andrássy Nr. 24.
Fondat 1867

Reparațiuni de tot felul

de ciacornice și giuvaere

să execută cu toată promptitudinea.
Cu prețurile cele mai moderate.

479—11

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice — — — — —	„	—70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — —	„	1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, — — — — —	„	2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, — — — — —	„	—80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, — — — — —	„	2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu — — — — —	„	4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culesse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. — — — — —	„	2,50 „
8.) „Răsboiul pentru neatarnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului — — — — —	„	1,20 „
	„	1,60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secu a nasc. Truția — — — — —	„	1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Văneu, — — — — —	„	1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. — — — — —	„	3,60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. — — — — —	„	1,60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. — — — — —	„	5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Secopul, — — — — —	„	1,50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz — — — — —	„	1,20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefa învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și srbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, picesne și un adus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.		

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fleri spese postale.